

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรอาชีพ จักสานตะแกรงไม้ไผ่ จำนวน 6 ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอโพทะเล

ความเป็นมา

การจักสานจากไม้ไผ่มีทำกันมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย โดยอาศัยไม้ไผ่ที่ขึ้นอยู่ทั่วไปในป่าเมืองไทยซึ่งมีอยู่ประมาณ 100 ชนิด แต่ที่นิยมนำมาจักสานกัน ได้แก่ ไม้ไผ่ใหญ่ ที่คนนิยมนำมาปลูกไว้รอบๆ หมู่บ้าน เพื่อใช้หน่อเป็นอาหารและใช้ลำต้นมาดัดแปลงทำเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นภายในครอบครัวเช่น ตะกร้า ชะลอม กระออม กระดัง ตะแกรง กระเชอ ลอบ โซ กระติบข้าว หวด หรือมวนหนึ่งข้าว ครุ เป็นต้น เครื่องใช้ต่างๆ ที่กล่าวมา ข้างต้นในสมัยก่อนนิยมทำใช้กันเองภายในครอบครัว ตามความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและ การจักสานแต่ละอย่างมีกรรมวิธีที่แตกต่างกัน ยากบ้างง่ายบ้าง ดังนั้นแต่ละคนจึงมีความถนัดใน การทำไม่เหมือนกัน จึงได้เกิดมีการผลิตเพื่อแลกเปลี่ยนกันขึ้น พอมาช่วงหลังๆ ไม้ไผ่หายากขึ้น และคนมีงานอื่นทำที่มีรายได้ดีกว่าก็หันไปทำงานอย่างอื่นแทนจึงยังคงเหลืออยู่เพียงบางคนหรือบางกลุ่มเท่านั้นที่มีความถนัดทางจักสานเป็นพิเศษ หันมายึดอาชีพทางการจักสานเป็นอาชีพหลัก บางคนก็ยึดเป็นอาชีพพรองจากการทำไร่ ทำนา โดยอาศัยทำในเวลาว่าง ตอนเย็นหรือกลางคืนที่กลับ จากไร่นาแล้ว เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวอีกทางหนึ่ง การจักสานจากไม้ไผ่นั้นสามารถ นำมาดัดแปลงทำเครื่องใช้ได้หลายอย่าง ดังที่กล่าวมาแล้ว สาเหตุสำคัญที่นิยมนำเอาไม้ไผ่มา จักสานก็เพราะว่าไม้ไผ่หาง่าย ไม้แปรรูปได้ง่ายมีความเหนียวสามารถจักเหลา แต่ง ได้หลายขนาด ง่ายแก่การตัด แต่ง ง่ายต่อการนำมาประกอบกันเป็นรูปทรงตามที่ต้องการ

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของประชาชนในเรื่องศิลปะงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่เพื่อการประกอบอาชีพ
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะรวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์การสานตะแกรงไม้ไผ่
3. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ส่งเสริมสนับสนุนและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติ

จุดหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการจัดทำศิลปะงานจักรสาน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีพการจัดทำตะแกรงไม้ไผ่
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงการเป็นผู้ประกอบการที่ดี

กลุ่มเป้าหมาย

มี 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา จำนวน 6 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 5 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพในการจัดทำงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่	1. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ได้ 2. เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ 3. เพื่อให้ผู้เรียนบอกทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่	1. ความสำคัญของงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ 2. ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ 3. แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ 4. ทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่	1. วิทยากรบรรยายความสำคัญของงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลการเรียนรู้ 2. ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ และสรุปผลการเรียนรู้ 3. วิทยากรช่วยเสนอแนะเพิ่มเติม 3. วิทยากรแนะนำแหล่งเรียนรู้งานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม แล้วสรุปผลการเรียนรู้ 4. ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้จากการฟังบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม แล้วเขียนแนวคิดเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ วิทยากรตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม	15 นาที	10 นาที

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
2. ทักษะการประกอบอาชีพ	1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่	1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ 1) ประวัติความเป็นมาและประโยชน์ของจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ 2) การเลือกและเตรียมวัสดุการจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ 3) การเตรียมวัสดุอุปกรณ์งานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ 4) การเก็บรักษางานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่	1. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงความเป็นมาและความสำคัญของงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ ผู้สอนรวบรวมข้อมูลสรุปและอธิบายเพิ่มเติม 2. ผู้สอนสาธิตวิธีการทำความสะอาดวัสดุจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ 3. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติทำความสะอาดจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ตามที่กำหนด ผู้สอนสังเกต ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติ 4. ผู้สอนบรรยายประกอบตัวอย่างของจริงเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ ผู้เรียนสังเกต สอบถาม และบันทึกการเรียนรู้ และทำกิจกรรมตามที่กำหนด ผู้สอนสังเกตการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติ	10 นาที	10 นาที
	2. การประดิษฐ์งานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่	1. การเลือกไม้ไผ่และการจักตอก	1. วิทยากรให้ดูตัวอย่างเส้นตอกของจริงและให้นักเรียนสนทนาซักถาม 2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจักตอก	10 นาที	1 ชั่วโมง 30 นาที
		2. การจักรสานตะแกรงไม้ไผ่	1. วิทยากรให้ดูตัวอย่างของจริงการจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ และแนะนำวิธีการสานตะแกรง 2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจักรสานตะแกรงไม้ไผ่	10 นาที	3 ชั่วโมง
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	1. บอองค์ประกอบในการประกอบอาชีพได้ 2. บอกวิธีการเพิ่มมูลค่างานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ได้	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ 1. องค์ประกอบประกอบอาชีพ - เวลา - แรงงาน - ทุน	1. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบในการประกอบอาชีพวิธีเพิ่มมูลค่างานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ วิทยากรอธิบายเพิ่มเติม 2. วิทยากรบรรยายความรู้เรื่องส่วนผสมทางการตลาดในการจัดการอาชีพ	15 นาที	10 นาที

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	3. คำนวณราคาจำหน่ายงานจักรสานตะแกรงไม้ไผ่ได้ 4. ระบุช่องทางการจัดจำหน่ายงานจักสานตะแกรงไม้ไผ่ 5. บอกวิธีการส่งเสริมการจำหน่ายงานจักสานตะแกรงไม้ไผ่ 6. จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายได้ 7. บอกคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่ดีได้	- แหล่งวัตถุดิบ - แหล่งจัดจำหน่าย 2. การจัดการอาชีพ - ผลิตภัณฑ์ - ราคา - การจัดจำหน่าย - และการส่งเสริมการตลาด 3. การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย 4. คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจที่ดี	3. ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่างานจักสานตะแกรงไม้ไผ่ ช่องทางการจัดจำหน่ายหรือรับงาน วิธีการส่งเสริมการจำหน่ายหรือเพิ่มปริมาณการสั่งทำงานจักสานตะแกรงไม้ไผ่ วิทยากรอธิบายเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ 4. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติวิธีการคำนวณราคาจำหน่ายหรือราคารับทำงานจักสานตะแกรงไม้ไผ่ 5. วิทยากรบรรยายวิธีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในการประกอบอาชีพรับงานจักสานตะแกรงไม้ไผ่ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจัดทำบัญชี 6. ผู้เรียนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่ดี วิทยากรสรุปและอธิบายเพิ่มเติม		

สื่อการเรียนรู้

1. ศึกษาจากเอกสาร / ใบความรู้
2. ศึกษาจากวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานที่มีคุณภาพ